

Bajbarát

OLÁH ANDRÁS

Kovács, borostás arcát bal kezével alátámasztva, könyökölt a pultnál egy sör mellett. Merőn nézte az aranyárgán gyöngyöző folyadékot, a vékony habot, s jobbjával finom mozdulatokkal simogatta a korsó oldalán felgyűlő páracseppeket. Öt éve minden nap betért a kocsmába. Megivott két felest, lekísérte egy kis sörrel, és nagyokat hallgatott. Sohasem ült le. Most is lett volna hely az ivóban, csak egy asztal mellett ültek, de ő jobban szeretett a pult előtt álldogálni. Ez volt a törzshelye. Lajos, a csapos jól ismerte. Ha belépett az ajtón, biccentett köszönésképpen, s mire a pulthoz ért, Lajos már ki is töltötte a felest. Az elsőt általában rögtön fölhajtotta, s mohón nyelte utána a sört is, a második mellett azonban könyökölt egy negyedórát. Aztán jöhetett az újabb sör. Mindig csak Borsodi. Keveset beszélt. Az utóbbi időben szinte semmit. Az elején, mikor ideszokott, Lajossal még csak-csak váltott néhány szót, de aztán néma csönd. Amaz is megunt, hogy harapófogóval kell kihúzni belőle mindent, s akkor is csak egy-egy szót vakkant. Ha nem akar beszélni, nem kell erőltetni, gondolta Lajos, aki kissé habókos, de rendes vendégnek tartotta. Talán még szerette is – ha egyáltalán lehet ilyet mondani. Soha nem hangoskodott, nem kötekedett, elálldogált a pult mellett, megitta az adagját, és csöndesen, ahogy érkezett, elballagott.

Ma azonban valahogy fölborult a megszokott rend.

– Öt feles, öt sör – közölte tömören Kovács, mikor a pulthoz támaszkodott.

– Sok lesz az – csóválta a fejét Lajos, de azért rendre kitöltötte az adagokat. Legalább meglesz a bevétel, gondolta, hisz egész nap alig volt forgalom. Kovács előtt pedig szép csendesesen fogytak a felesek és a sörök. Nem látszott részegnek, de mintha jobban kapaszkodott volna a pultba. Kezével időnként olyanforma mozdulatokat tett az arca előtt, mintha

legyet akarna fogni, pedig csak a gondolatait próbálta elhessegetni. Az ital sem használt. A hirtelen rátörő emlékképek nemhogy tompultak volna, ellenkezőleg, mintha még élesebben rajzolódtak volna ki. Például az egyetem. Ahonnan kirúgták, mert október 23-án kiragasztotta a faliújságra József Attila *Levegőt!* című versét. A fegyelmi tárgyaláson a bizottság komoly és szigorú tagjai a szocialista erkölccsel és a proletár internacionalizmussal összeegyeztethetetlennek minősítették viselkedését. Hja, kérem, 1968-at írtunk akkor. De nem is az fájt igazán, hogy kizárták. Erre tulajdonképpen számított. Hanem az, hogy a fegyelmi bizottság egyhangú döntést hozott. Pedig annak a bizottságnak volt egy diáktagja is. A barátja.

Ekkor siklott ki az élete először.

Másodszor pedig, mikor a felesége megcsalta. A főnökeivel. Akinek Kovács rengeteget fusizott. A víkendházat is ő csinálta. Cserébe a főnök elnézett neki ezt-azt, sőt, nyáron azt is felajánlotta, hogy két hetet a nyaralójában tölthetnek az asszonnyal. Emlékszik, akkor még nevetve jegyezte meg, milyen otthonosan mozog Éva a házban, pedig először jár itt. Aztán egyszer, egy pénteki napon, a műszak végén kereste a főnököt – aki már többször panaszkodott a bojlerre –, hogy most ráérne, az asszony úgyis elutazott a barátnőjéhez, megnézné azt a bojleret. Rózsika, a titkárnő sajnálkozva tárta szét a karját, a főnök nincs bent, tulajdonképpen már reggel kiment a nyaralójába, mert valami baj van a fürdőszobával. Kovács gondterhelten ráncolta a homlokát. Csak nem a bojler miatt? Nagy baj mégse lehet, mert akkor biztosan rögtön szólt volna neki a főnök. Vagy más szerelőt hívott? Nem bízik benne? – futott át az agyán a kínzó sejtelem. No, mindegy, kiszalad, hadd lássa legalább a főnök, hogy nem feledkezett meg a munkáról, csak épp eddig nem volt ideje. Beült a kocsijába, s két óra múlva már a bekötő úton gurult a víkendház felé. Erősen szürkült, de azt jól látta, hogy a főnök Ladája ott áll az udvaron. Megállt a kapubejárónál, s mivel az ajtót nyitva találta, bement. Észre sem vették. A szobában halk zene szólt. A felesége pedig, aki otthon olyan szemérmes, visszafogott volt a szerelemben, hangos sóhajokkal lovagolt a főnökön. Kovács szóltanul fordult ki a házból. Leült a lépcsőre, és merőn bámult maga elé. Ez örület! Aztán hirtelen elhatározással a kocsijához ment, és elővette a benzineskannát. Sétlocsolta a benzint a ház körül, majd cigarettára gyújtott, s az égő csikket a folyadékba dobta. Nem várta meg, mi történik. A kocsijába ült, és elhajtott.

Két évet kapott. Az ügyész nemcsak gyújtogatással és nagy összegű anyagi károkozással vádolta, hanem gyilkossági kísérlettel is. Pedig Kovács csak ott, a bíróságon, feleségének tanúkihallgatása közben érezte először, hogy mégis rá kellett volna lakatolni a pántot a nyaraló ajtajára.

Új vendégek érkezése riasztotta fel emlékeiből. Nem idevalósiak, azt rögtön látta. Az egyik magas, hosszú, szőke hajú, széles vállú, vaskos férfi,

úgy harmincöt körüli, s látszott rajta, hogy ma már túl van az első bevetésen. A másik alacsonyabb, rövidere vágott göndör haját viselt, s úgy tűnt, talán fiatalabb néhány évvel. Trikóján átütött az izzadság, arca verejtékben fürdött.

– Két sör lesz, főnök! – mondta a magasabb. – De jó hideg legyen... – tette hozzá, s laza mozdulattal egy ötszázast dobott a pultra. – Ventilátor nincs? Kár... A kolléga már olyan ebben a dög melegben, mint a kacska: csak páhog... Tényleg – fordult a társához. – Te kefélskor is így izzadsz? – és jót derült a saját ötletén.

– Ülünk le valahova – mondta amaz, mintha nem is hallotta volna a megjegyzést.

– Minek? Ebben a kurva melegben dugni sincsen kedvem, nemhogy üldögelni. Bedobjuk a sört, és már tűzünk is! – vetette oda foghegyről a magas, s egy pillanatra eltűnődött, mintha eszébe jutott volna valami. Rosszallóan csóválta a fejét: – Szóval az a szemét tróger benne hagyott a szarban... – tért vissza egy nyilvánvalóan korábbi gondolatmenethez. – Most mondd meg, Józsikám, ember az ilyen, barát az ilyen? Barát?!

– Nem barát – vallotta kelletlenül a másik, akinek láthatóan nem volt igénye társa hangos szabadszájúsága. De amaz csak folytatta:

– Amíg neki is vittem néhány fuvert, jó voltam, „Pistikém” voltam. Most, hogy megbuktam, hagyta, hogy lapátra tegyenek. Pedig csak egy telefonjába került volna. Egy francos telefonba... Gondold el! Mikor odatoltam hozzá a képemet, hogy kérjek tőle, hogy egyszer a büdös életben kérjek tőle valamit, rögtön azt mondja: nem lehet, István. Figyeled, mindjárt István lettem!... Nem lehet, maga nagyon elvetette a sulykot, nem tudok segíteni. Az ügy magasabb fórum elé került, és már az én pozícióm sem stabil... Szar ember az ilyen, nem barát... Egy rakás gané. Én mondom neked... gané...

– Borbarát van, kérem, de bajbarát nincs – dűnnyögte Kovács a söröskorsójába kapaszkodva.

A magas fickó elhallgatott.

– Mi van? – kérdezte meglepetten. – Hozzám beszél?

Kovács ráemelte zavaros tekintetét.

– Csak... csak azt pórát... próbáltam kifejteni, hogy... hogy milyen iszonyúan rela... relatív... – mondta Kovács tagoltan, de meglepő folyamatossággal, kínosan ügyelve a megfelelő artikulációra, ami – tekintetbe véve az elfogyasztott alkoholmennyiséget – komoly teljesítménynek tűnt.

– Mit pofázik ez? – hergelte magát a magas.

– Ugyan, hagyd már, látod, hogy részeg – próbálta csitítani a társa.

– Akkor se pofázzon bele! – hördült fel amaz, és Kovácshoz lépett, akinek figyelmét közben már ismét a sör kesernyés zamata kötötte le, s láthatóan tudomást sem vett a külvilágról.

- Hogy is van ez, papa?! – hunyorgott vészjóslóan a férfi.
– Uraim, uraim! – sietett ki a pult mögül Lajos. – Ne csináljunk itt cirkuszt, kérem, ez egy szolid hely...
A férfi, mint egy sebesült oroszlán, perdült meg:
– Mi ez? Hát itt már mindenki mindenbe beledumál? Mit avatkozik a más dolgába? Inkább a sörömmel törődjön!
– Ittas egyéneket, kérem, nem szolgálunk ki! – jelentette ki határozottan Lajos.
– Mi az, hogy nem szolgálsz ki? Hát ki itt az ittas, te mocsok?! – üvöltötte bőszen a férfi. – Kifizettem, jogom...
– Itt a pénze! – kapta le a pultról az ötszázast Lajos. – Kérem, hagyja el a helyiséget...
De amazzal már nem lehetett bírni.
– Ledugom a torkodon, te szemét! – ordította magából kivetkőzve, és megragadta a nála jó fejfel alacsonyabb kocsmárost.
Aztán egy csattanás. Lajos érezte, hogy lazul a nagydarab fickó szorítása, majd elereszti őt, és eldől, mint egy zsák. Kovács állt mögötte, fél kezével a pultba kapaszkodva, a másikon a törött korsó fülét szorongatva.
– Gyorsan, a rendőrséget meg a mentőket! – ocsúdott fel Lajos, és a telefonhoz lépett. Már tárcsázott, amikor egy súlyos kezet érzett a vállára nehezeden. Ijedten fordult hátra, de csak Kovács támaszkodott rá.
– Te... ba... barát vagy... – mondta tagoltan. – Bajbarát... – tette hozzá nyomatékkal, és rázuhant az asztalra.

